

Over voorwaarden om tot leren te komen en leren als kans op een betere toekomst

Getuigenis van Gert-Jan Van den Abbeele. Projectmedewerker Onderwijs & Welzijn. Claudia Parewijck, beleidsmedewerker Ruyskensveld vzw, Campus Erembodegem. (www.ruyskensveld.be)

Onderwijs en welzijn kijken soms vanuit **een andere bril naar kinderen**. Leerkrachten dragen de verantwoordelijkheid om kinderen te laten leren en ontwikkelen. Onderwijs biedt kansen en kan een belangrijke hefboom zijn naar een betere toekomst. Vanuit die betrokkenheid zetten leerkrachten zich dagelijks in om kinderen zoveel mogelijk leeransen te geven.

Vanuit welzijn kijken we vaak eerst naar de voorwaarden die nodig zijn om tot leren te komen. We weten dat kinderen die overspoeld worden door stress, trauma of onveiligheid vaak weinig ruimte hebben om nieuwe leerstof op te nemen. Waar onderwijs soms kijkt naar **wat een kind nog moet leren**, kijken wij vaak eerst naar **wat een kind nodig heeft om tot leren te komen**.

Een voorbeeld maakt dit duidelijk. Denk aan een kind dat de Nederlandse taal nog onvoldoende beheerst, thuis veel verantwoordelijkheden draagt en daardoor een vaak een tekort heeft aan slaap. Een leerkracht ziet terecht een leerling die achterop dreigt te raken en probeert alles in het werk te stellen om leerdoelen te behalen. Vanuit welzijn kunnen we tegelijkertijd zien dat het kind overbevraagd raakt en eerst nood heeft aan rust, veiligheid of taalondersteuning.

Op het eerste gezicht lijken deze visies tegenover elkaar te staan. In werkelijkheid streven beide sectoren hetzelfde doel na: kinderen maximale ontwikkelingskansen geven. **Respect ontstaat wanneer we erkennen dat beide perspectieven waardevol zijn en elkaar aanvullen.**

Dat vraagt ook respect voor elkaars expertise. Een hulpverlener die een school binnenkomt, weet niet automatisch beter wat een kind nodig heeft. De leerkracht ziet het kind vaak elke dag functioneren in een groep, kent de klascontext en beschikt over een schat aan pedagogische kennis. Omgekeerd brengt welzijn expertise binnen rond gedrag, ontwikkeling, gezinssystemen, trauma en emotieregulatie. Beide vormen van kennis zijn noodzakelijk.

Een belangrijke methodiek die ons hierbij helpt is **Deep Democracy**. Deze benadering vertrekt vanuit het idee dat iedere stem telt. In plaats van te zoeken naar wie gelijk heeft, gaan we op zoek naar wat verschillende perspectieven ons kunnen leren. We luisteren niet alleen naar de meerderheid, maar ook naar twijfels, bezorgdheden en minderheidsstemmen. Vaak zit net daar informatie die nodig is om tot betere beslissingen te komen.

Respect betekent ook dat we **oog hebben voor de identiteit van een school**. Elke school heeft haar eigen geschiedenis, uitdagingen en sterktes. Zo werken we

samen met scholen waar veel leerlingen thuis een andere taal spreken. Dat brengt uitdagingen met zich mee, maar vormt tegelijk een enorme rijkdom. Wanneer we die realiteit erkennen als onderdeel van de identiteit van de school, tonen we respect voor leerlingen, gezinnen en het leerteam. Diversiteit wordt dan geen probleem dat opgelost moet worden, maar een kracht waarop gebouwd kan worden.

Ook weerstand verdient respect. Wanneer iemand vanuit welzijn mee komt kijken in een school, kan dat onzekerheid oproepen. Mensen kunnen het gevoel krijgen dat hun werk beoordeeld wordt of dat hun expertise in vraag wordt gesteld. Die reacties zijn normaal en zeggen vaak meer over de verandering dan over de personen die erbij betrokken zijn.

Achter weerstand schuilen vaak betrokkenheid, bezorgdheid of onzekerheid.

Daarom proberen we weerstand niet te bestrijden, maar te begrijpen. We maken ruimte voor vragen, twijfels en kritiek. Door nieuwsgierig te blijven naar wat mensen bezighoudt, groeit vertrouwen. Mensen hoeven het niet altijd eens te zijn, maar moeten wel ervaren dat hun stem gehoord wordt.

Vertrouwen ontstaat wanneer mensen merken dat verschillen uitgesproken mogen worden zonder dat de relatie onder druk komt te staan. Wanneer onderwijs en welzijn elkaar niet proberen te overtuigen, maar proberen te begrijpen, ontstaat een klimaat waarin samenwerking mogelijk wordt.

Meer weten? Deep Democracy: [“Ga de conflicten in de lerarenkamer aan” – Klasse](#)

